

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ALTERNATYVIŲJŲ DEGALŲ ĮSTATYMO NR. XIV-196 4, 5 IR 35 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Pagrindinis Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo Nr. XIV-196 4, 5 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslas – užtikrinti galutinį Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 26 straipsnio 2 dalies nuostatų dėl netiesioginio žemės naudojimo keitimo riziką keliančių žaliavų naudojimo biodegalų gamyboje, perkėlimą atsisakant Alternatyviųjų degalų įstatymo (toliau – Įstatymas) 35 straipsnio 5 dalyje nustatytos pareigos šias nuostatas notifikuoti Europos Komisijai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnio 6 dalį. Direktyvos (ES) 2018/2001 26 straipsnio 2 dalies nuostatos yra perkeltos į Įstatymo 20 straipsnio 8 dalį, kurioje numatyta, kad iš aliejinių augalų, keliančių didelę netiesioginio žemės naudojimo keitimo riziką, pagaminti biodegalai nuo 2023 m. gruodžio 31 d. nelaikomi biodegalais. Energetikos ministerija inicijavo Įstatymo 20 straipsnio 8 dalies nuostatų notifikavimo procedūrą, tačiau 2024 m. sausio 9 d. buvo gautas Europos Komisijos elektroninis laiškas, kuriuo Europos Komisijos išaiškino, kad Direktyva (ES) 2018/2001 nėra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnio objektas, todėl pagal šį straipsnį notifikavimas yra neįmanomas. Siekiant užtikrinti visišką Direktyvos (ES) 2018/2001 26 straipsnio 2 dalies nuostatų perkėlimą, Įstatymo 20 straipsnio 8 dalies nuostatos turėtų įsigalioti nedelsiant, o tai galima įgyvendinti tik atsisakant Įstatymo 35 straipsnyje nustatytos pareigos šias nuostatas notifikuoti pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnio 6 dalies nuostatas.

Įstatymo projektu taip pat siekiama atsisakyti pareigos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnio 6 dalį Europos Komisijai notifikuoti nuostatas įtvirtintas Įstatymo 22 straipsnio 2 dalyje ir 28 straipsnio 1 dalyje, kurios susijusios su N1 klasės transporto priemonių su vidaus degimo varikliais registracijos apribojimais bei taksi ir pavėžėjimo paslaugas teikiančių asmenų transporto priemonių pritaikymu naudoti alternatyviuosius degalus, kadangi šios nuostatos nėra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnio objektas, todėl iš esmės galėtų įsigalioti nuo datos numatytos pačiose nuostatose.

Įstatymo projektu taip pat siekiama atsisakyti Įstatymo 4 straipsnio numatytų perteklinių pareigų Vyriausybei tvirtinti, o Energetikos ministerijai, Aplinkos ministerijai ir Žemės ūkio ministerijai rengti ir teikti Vyriausybei tvirtinti paramos pažangiųjų biodegalų gamybai skyrimo tvarkos aprašą, kadangi šie teisiniai santykiai jau yra sureguliuoti kituose teisės aktuose. Paramos pažangiųjų biodegalų gamybai projektų finansavimo sąlygų aprašas jau buvo patvirtintas Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme numatyta tvarka – atsižvelgiant į Nacionaliniame pažangos plane nustatytus pažangos uždavinius ir įgyvendinant 2021–2030 metų nacionalinėje energetikos plėtros programoje nustatytą pažangos priemonę „Įgyvendinti degalų iš AEI gamybos priemonės ir plėtoti jų panaudojimo infrastruktūrą transporto sektoriuje“ (toliau – Pažangos priemonė). Pagal Pažangos priemonės veiklą „Skystųjų antros kartos biodegalų gamybos pajėgumų sukūrimas“ 2023 m. liepos 24 d. buvo paskelbtas kvietimas teikti paraiškas. Kvietimui buvo suplanuoti 8,7 mln. eurų, gautos trys paraiškos, kuriomis prašoma finansuoti tris antros kartos biodegalų gamybos projektus. Taip pat numatoma atsisakyti pareigos rengti ir tvirtinti paramos skyrimo alternatyviaisiais degalais varomoms transporto priemonėms įsigyti ir (ar) joms reikalingai infrastruktūrai įsigyti, įrengti, modernizuoti ir (ar) plėsti skatinimo tvarką, kadangi šios paramos priemonės jau patvirtintos per Susisiekimo ministerijos patvirtintas pažangos priemonės.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Energetikos ministerijos Tvarios energetikos politikos grupės (vadovė Lina Sveklaitė, tel. +370 602 46 479, el. p. lina.sveklaite@enmin.lt) patarėjas Aurimas Salapėta (tel. +370 602 46 552, el. p. aurimas.salapeta@enmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Įstatymo 35 straipsnio 5 dalyje numatoma pareiga pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnio 6 dalies nuostatas pranešti Europos Komisijai apie Įstatymo 20 straipsnio 8 dalies,

Įstatymo 22 straipsnio 2 dalies ir 28 straipsnio 1 dalies nuostatas. Kol nėra atliktas toks notifikavimas, Įstatymo šios nuostatos nėra laikomos galiojančiomis.

Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi patvirtinti paramos pažangiųjų biodegalų gamybai skyrimo tvarkos aprašą, kurį pagal Įstatymo 5 straipsnio 2 punktą rengia Energetikos ministerija kartu su Aplinkos ministerija ir Žemės ūkio ministerija ir nustatyti Aplinkos ministerijos, Energetikos ministerijos ir (ar) Susisiekimo ministerijos parengtas paramos skyrimo alternatyviaisiais degalais varomoms transporto priemonėms įsigyti ir (ar) joms reikalingai infrastruktūrai įsigyti, įrengti, modernizuoti ir (ar) plėsti skatinimo tvarkas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma atsisakyti pareigų rengti ir tvirtinti paramos pažangiųjų biodegalų gamybai tvarkos aprašą ir paramos skyrimo alternatyviaisiais degalais varomoms transporto priemonėms įsigyti ir (ar) joms reikalingai infrastruktūrai įsigyti, įrengti, modernizuoti ir (ar) plėsti skatinimo tvarką, kadangi įsigaliojus Strateginio valdymo įstatymui visos formuojamos paramos priemonės turi būti rengiamos, derinamos ir skirstomos per ministerijų plėtros programose numatytas pažangos priemones, todėl nebėra poreikio atskiru Vyriausybės nutarimu tvirtinti tų pačių paramos schemų nuostatų.

Įstatymo projektu taip pat siūloma pakeisti Įstatymo 35 straipsnio 5 dalį numatant, kad joje nurodyti straipsniai įsigalioja po įstatymo priėmimo, t. y. 2024 m. gegužės 1 d. ir patikslinti 35 straipsnio 4 dalies nuostatas dėl įstaigos pavadinimo pasikeitimo, nes nuo 2023 m. sausio 1 d. Lietuvos statistikos departamentas tapo Valstybės duomenų agentūra.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymo projektu nėra iš esmės keičiamas šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas, todėl priėmus teikiamą Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nėra atliekamas atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektu nėra iš esmės keičiamas šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas ir Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai yra detalčiai aprašomi šiame aiškinamajame rašte.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai Priimtas įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai Įstatymo projekto įgyvendinimas neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant Įstatymo projekte siūlomus pakeitimus inkorporuoti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų nereikės.

9. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projektu nesiūloma įtvirtinti naujų sąvokų.

10. Įstatymų projektų atitikimas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymo projektas neprieštaruja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos

konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įgyvendinamųjų teisės aktų priimti ar pakeisti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Siekiant įgyvendinti siūlomus pakeitimus papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks. Lėšų sutaupymai taip pat nenumatyti.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau – TAIS). Pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymo projekto pateikė Valstybinė energetikos reguliavimo taryba ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija ir Žemės ūkio ministerija pastabų ir pasiūlymų dėl Įstatymo projekto neturėjo.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai yra „transportas“, „biodegalai“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.